

Ścieżka poznawcza Barnimie

Ścieżka poznawcza Barnimie ma na celu pogłębienie wiadomości o przyrodzie Drawieńskiego Parku Narodowego, zachęcenie do uprawiania krajoznawczej turystyki pieszej i rowerowej.

Trasę ścieżki można podzielić na dwa etapy. Pierwszy mający 3 km zaczyna się w Barnimiu przy uroczysku Dębina a kończy się na biwaku Barnimie. Wytrwałym proponujemy przejście następnych 4 km do Zatomia bo trasa biegnie wzdłuż Drawy przez uroczysko Drawski Matecznik a kończy się w malowniczej wsi Zatom przy prawdopodobnie najokazalszym w Polsce klonie.

Łączny czas przejścia: ok. 3 h

• Uroczysko Dębina

W uroczysku Dębina podlega ochronie ponad 4 ha lasu liściastego grabowo-bukowo-dębowego, wraz z charakterystyczną dla takiego typu lasu roślinnością runa. Grądy, bo o nich mowa, to typ lasu liściastego zdominowanego przez graby, któremu towarzyszą: dęby, buki a także klony, lipy, wiązy. W runie występują: zawilce, przylaszczki, fiołki, gajowce żółte, piżmaczki wiosenne, marzanki wonne, przytulie leśne, bluszcze pospolite. Grądy, w centralnej Polsce są najpospolitszym i dominującym powierzchniowo typem lasu liściastego, jednak w krajobrazie Pomorza ustępują miejsca buczynom.

Najładniejsze płaty gradów występują na terenie DPN w dolinach rzek Drawa i Płociczna.

W Dębinie obserwuje się starzenie i naturalną dynamikę starego drzewostanu dębowego i bukowego, uwolnionego spod presji gospodarczej. Strefa ochrony ścisłej to obszar ochrony procesów zachodzących w ekosystemach bez względu na ich chwilowy kierunek, obowiązuje tu zakaz ingerencji i nie wykonuje się żadnych zabiegów. Dopuszczony jest zbiór nasion, mający na celu zachowanie puli genowej poszczególnych gatunków drzew.

Z historii

W 1974 r utworzono rezerwat wodno-krajobrazowy „Rzeka Drawa”. Objął on 37 km odcinek rzeki od wypływu z jez. Dubie w Drawnie do mostu w Głusku. Oprócz samej rzeki, rezerwat objął także jej brzegi, bardzo zróżnicowane pod

względem krajobrazowym. Cała powierzchnia rezerwatu wynosiła 605,2 ha. Dolinę Drawy porastają cenne starodrzewia wśród których wiele jest zasługujących na miano pomników przyrody buków, dębów i grabów. Drzewa te obsiewają się i odnawiają w sposób naturalny. Dolinę Drawy ze względu na kontrasty krajobrazów roślinnych można zaliczyć do najcenniejszych w kraju. Rezerwat „Rzeka Drawa” posiadał statut wodno-krajobrazowego rezerwatu częściowego a na jego obszarze wydzielono dodatkowo 10 mniejszych rezerwatów ścisłych. Były to: Dębina i Grabowy Jar - dziś na terenie ścieżki dydaktycznej, a także: Drawski Matecznik, Tragankowe Urwisko, Stare Buki, Zawilcowy Las, Łęgi nad Drawą, Poziomkowy Las, Brzezina, Źródłiskowy Grąd. W rezerwatach ścisłych znalazły się najbardziej typowe dla tego terenu naturalne zbiorowiska leśne. Nazwy które im nadano, odzwierciedlają po dzień dzisiejszy walory poszczególnych powierzchni. W 1990 rezerwat „Rzeka Drawa” wszedł w skład DPN a rezerваты stały się strefami ochrony ścisłej Drawieńskiego Parku Narodowego.

- **Drzewa Parku - pomnikowe dęby**

Dęby rosnące na ścieżce to dęby szypułkowe, mające ponad 250 lat. Są pozostałością po prastarej puszczy porastającej kiedyś znaczne obszary naszego kraju. Dąb szypułkowy jest okazałym drzewem osiagającym do 40 m wysokości. Posiada szeroką koronę, zazwyczaj krótki pień, grube konary. Kora jest ciemna, głęboko spękana. Liście są skórzaste z 3-6 parami zaokrąglonych kłap, niesymetryczne, ogonki są bardzo krótkie. Kwiaty małe, rozdzielнопłciowe, rosnące na tym samym drzewie. Męskie to zielonkawe kotki, zwisające, skupione na cienkich szypułkach u podstaw młodych pędów. Żeńskie zebrane są po kilka na końcach pędów. Owocami są żołędzie osadzone na płaskiej miseczce, na długiej szypułce.

Dąb bezszypułkowy jest obok dębu szypułkowego, rodzimym gatunkiem dębu występującego w Puszczy Drawskiej. Od dębu szypułkowego różni się: żołędziami osadzonymi wprost na gałązkach (nie na szypułkach), liśćmi o bardzo regularnym kształcie i najczęściej klinowatej nasadzie, płytko i regularnie spękana korą. Zazwyczaj ma też smukły pokrój, cechujący się prostym i wyżej ugałęzionym pniem. Dąb ten może rosnąć na siedliskach uboższych i bardziej suchych niż jego szypułkowy krewniak. Jest on podstawowym gatunkiem lasotwórczym ubogich dąbrów oraz pospolitą domieszką w drzewostanach buczyn. To właśnie dąb bezszypułkowy wkracza także na najuboższe siedliska, towarzysząc tam sośnie pospolitej. Jego wąskostoite drewno należy do najcenniejszych surowców drzewnych, będąc cenione wyżej, niż drewno jego szypułkowego krewniaka.

Dla dębu bezszypułkowego Puszcza Drawska jest jednym z krajowych centrów jego występowania. Dęby w uroczysku Radęcin, osiagają blisko 50m wysokości, należą do największych w Polsce. Drzewostany dębowe w

Nadleśnictwie Krzyż (tuż na południe od otuliny Drawieńskiego Parku Narodowego) należą do najlepszych pod względem jakościowym drzewostanów dębowych w Polsce.

Chociaż najstawniejsze i największe dęby w kraju to dęby szypułkowe, w Puszczy Drawskiej zachowało się wiele monumentalnych okazów bezszypułkowego - oprócz wymienionych już dębów w „Radęcinie” np. dąb w uroczysku Makowy Ostrów k. Łaska i kilka innych.

Dąb jest drzewem długowiecznym. W naszych warunkach klimatycznych żyje średnio do 800 lat.

- **Drzewa Parku - pomnikowe buki**

„Tam rośło największe ze wszystkich drzew. Potężny gładki pień połyskiwał ciemnym srebrem, a wystrzelał w górę wysoko jak wieża i wysoko nad ziemią rozpościerał pierwsze konary nakryte cienistą kopułą liści”. Tak Tolkien w swojej powieści opisywał buki, ten opis pasuje także do buków Puszczy.

Buk, najpiękniejsze z drzew Puszczy Drawskiej, łatwo odróżnić od innych gatunków po charakterystycznej, srebrzystej, gładkiej korze i ciemnozielonych, błyszczących, delikatnie na brzegu owłosionych liściach.

Charakterystyczne, trójgraniaste orzeszki, zwane bukwią, osadzone są w zdrewniałej okrywie pokrytej kolczastymi wyrostkami.

Buk nie owocuje obficie co roku. Tak zwane lata nasienne zdarzają się co 5-8 lat, będąc przeplatane tak zwanymi latami głuchymi, w których orzeszki bukowe są bardzo nieliczne.

Orzeszki bukowe i powtarzające się periodycznie momenty ich obfitości są ważnym elementem funkcjonowania ekosystemu leśnego, stanowiąc ulubione źródło pokarmu dla dzików, gołębi siniaków i leśnych gryzoni. Orzeszki są jadalne także dla człowieka. Miejscowa ludność woli jednak zbierać je i sprzedawać leśnikom, którzy wyhodują z nich bukowe siewki.

Buk jest ważnym gatunkiem lasotwórczym, tworząc praktycznie jednogatunkowe lasy- buczyny. W warunkach naturalnych lasy takie niepodzielnie dominowały na wszystkich żyzniejszych siedliskach Puszczy Drawskiej.

Delikatna, wiosenna zieleń młodych liści bukowych i śpiew zamieszkujących bukowe lasy ptaków są nieodłącznymi elementami wiosny nad Drawą i Płociczną. Ciemne wnętrza bukowego lasu przynosi ochłodę w upalne, letnie dni. Żółte i brązowe barwy jesiennego listowia buków, opadający z drzew „deszcz” bukowych orzeszków i żerujące w buczynach dziki składają się na obraz jesieni. Również zimą srebrne pnie buków, kontrastują z bielą śniegu, tworzą niepowtarzalny obraz. Buki w uroczysku Radęcin, dorastające do 47

m wysokości, to najwyższe drzewa tego gatunku znane na nizinach Polski. Lasy bukowe, a zwłaszcza bukowe starodrzewy, takie jak w Radęcinie osiągnęły zasobność ok. 800m³/ha, będąc pod tym względem najbogatszymi z nizinnych zbiorowisk leśnych.

Najwyższe buki Puszczy Drawskiej rosną w uroczysku Radęcin. Do najgrubszych należą, rozgałęziające się na kilka pni, buk nad Drawą koło Bindugi Trzy Dęby (liczący 525 cm obwodu) i buk w lesie w pobliżu Osowiec (475 cm obwodu).

Z bukiem związana jest specyficzna flora rosnących na jego korze porostów, mchów epifitycznych, oraz specyficzna i bogata fauna zasiedlających jego drewno owadów. Buczyny odznaczają się bogatą i ciekawą florą grzybów (lakówka ametystowa, twardzioszek czosnkowy, solówka gałęzista, hakownica spłaszczona) i specyficzną fauną (muchotłówka mała, gołąb siniak).

• **Drzewa Parku - gniazdo modrzewi**

Na terenie Polski występuje modrzew europejski, japoński i rzadszy, chroniony modrzew polski.

Jest to jedyne w Polsce drzewo iglaste gubiące igły na zimę. Miękkie i delikatne igły osadzone są po średnio 15 sztuk w pęczkach. Modrzewie zakwitają równocześnie z rozwojem igieł, na przełomie kwietnia i maja. Kwiaty żeńskie w formie małych, osadzonych na pędach szyszek mają różne zabarwienie-od zielonego do czerwonego, kwiaty męskie mają postać żółtych, kulistych kotków. Młode igły i kwiaty modrzewi są jednym z piękniejszych elementów, składających się na krajobraz wczesnowiosennego lasu.

Modrzew europejski naturalnie rośnie w górach - Karpatach, Sudetach, Górach Świętokrzyskich. Na niżu pochodzi wyłącznie z sadzenia przez leśników.

W XIX w. sprowadzono do Europy inny gatunek modrzewia - modrzew japoński. Wsadzany w lasach, utworzył on z czasem rój mieszańców z modrzewiem europejskim. Mieszańce te można odróżnić po malinowych, różowych lub czerwonych (nie żółtych) odcieniach barwy młodych pędów, śladach nalotu woskowego na pędach oraz wywiniętych na zewnątrz łuskach szyszek. Dziś mieszańce te są w uprawach leśnych spotykane częściej, niż czysty modrzew europejski.

Mimo, że gatunek ten nie jest rodzimy dla lasów Puszczy Drawskiej, stare dorodne modrzewie stanowią cenny i unikatowy składnik jej krajobrazu. Takie drzewa znajdziesz tu, albo na śródmieziu między jez. Marta i Płciowym.

• **Grabowy Jar**

W uroczysku Grabowy Jar podlegają ochronie grądy w których dominuje grab, występują także stare ponad 170-letnie sosny oraz modrzewie, brzozy, jawory, olsze, świerki, topole osiki. W runie rosną: przytulie leśne, jaskry różnolistne, zerwy kłosowe, łuskiewniki różowe – pasożyty korzeni grabów, mchy, wątrobowce.

Uroku temu miejscu nadaje niewielki strumień, prawobrzeżny dopływ Drawy, który wyżłobił w zachodniej skarpie głęboki, wąski, kręty jar. Strome zbocza parowu porastają głównie graby. W wilgotnych miejscach występują mchy i porosty. W Grabowym Jarze obserwuje się procesy starzenia i naturalnej dynamiki drzewostanu sosnowo-bukowo-grabowego uwolnionego spod presji gospodarczej.

Drzewa Parku - Grab- W porównaniu z dębami i bukami, graby osiągają niewielkie rozmiary: dorastają zazwyczaj do 25 m wysokości i do 60 cm obwodu. Kora jest ciemnoszara, gładka, ale pień ma zarys w przekroju falisty w skutek występowania podłużnych wgłębień biegnących od jego nasady ku wierzchołkowi. Liście ostro, drobno piłkowane, oglądane pod światło mają ciemniejsze paski w połowie odległości między bocznymi nerwami. Na przełomie kwietnia i maja pojawiają się kwiaty zebrane w kotki, jesienią dojrzewają trójklapowo oskrzydłone owoce.

Grab w Puszczy Drawskiej występuje przede wszystkim w dolinach rzecznych, na ich dnach, na tarasach zalewowych. Grab licznie rośnie też na stokach dolin rzecznych przecinający krajobraz rolniczy. W formie podszytów i podrostów często pojawia się on też w sztucznych drzewostanach sosnowych lub dębowych, założonych na siedliskach buczyn. Jednak bardziej okazałe drzewa tego gatunku należą do rzadkości.

- **Działalność lodowca**

Środkowa część Puszczy Drawskiej zajmuje rozległe pole sandrowe, usypane około 12 tys. lat temu z piasków i żwirów naniesionych przez wody spływające z topniejącego lodowca. Rzeźba terenu DPN jest bardzo urozmaicona. Lokalne różnice wzniesień dochodzą do 30 metrów. Przeważa teren równinny, stosunkowo płaski. Głównym elementem rzeźby terenu są doliny rzeczne z terasami, liczne rynny i zagłębienia wytopiskowe. Najsilniej zaznaczoną w krajobrazie jest rynna wykorzystywana przez dolinę rzeki Płocicznej i równoległe do niej rynny z jeziorami np. Płociowym, Marta, Jamno. Wykształcenie równoległe ciągów zagłębień można również zaobserwować na przykładzie Rynny Moczelskiej. We wschodniej części DPN pospolitym elementem krajobrazu są kotłowe zagłębienia wytopiskowe. Wypełniają je torfowiska lub jeziora torfowe. Na polanach oraz w bliskości rynien terenowych spotyka się niewielkie wzniesienie pochodzenia kemowego.

Liczne wewnątrz lasów jeziora i rzeki, obfitość torfowisk i innych mokradeł tworzą cechę charakterystyczną tego krajobrazu. Stąd Drawieński Park Narodowy jest w skali krajowej jedynym tej rangi obiektem reprezentującym przyrodę i krajobraz Pojezierza Pomorskiego.

Głaz jest pomnikiem przyrody; jego obwód wynosi 10 m, wysokość 2 m. To pamiątka po ostatnim fazie zlodowacenia tzw. bałtyckiej, mającej miejsce ponad 12 tys. lat temu. Zlodowacenie objęło Pojezierze, znaczną część Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej po środkową Odrę, Wartę i Wisłę. Głazy polodowcowe często spotyka się w korycie Drawy; największy posiadający 14 m obwodu zwany jest Wydrzym Głazem. Znajduje się przy brzegu Drawy sąsiadującym z obszarem ochrony ścisłej Zawilcowy Las.

W odległości 15 m od głazu rośnie grab, który wyróżnia się ciekawie ukształtowaną, rzadko spotykaną korowiną. Naprzeciw graba po drugiej stronie strumienia, dostrzesz buki i występujące w ich pniach dziuple, w których gnieźdzą się kaczkę gągoły. Niekiedy można zaobserwować pisklęta, które wydrapują się za pomocą ostrych, zakrzywionych pazurków z dziupli na zewnątrz i same zeskakują w dół do strumienia. Gągoły są objęte ochroną gatunkową.

- **Binduga Barnimie**

Od ok. 1850 r. po rzece Drawie odbywały się zorganizowane spławy drewna. Głównym odbiorcą drewna z Puszczy Drawskiej, w tym czasie był tartak, rozwijający się na lewym brzegu dolnej Drawy, w okolicy ujścia do niej Mierzęckiej Strugi. Ważnymi portami odbioru drewna z Puszczy Drawskiej było Drezdenko, Santok i Trzebicz na Noteci, później w latach 50-tych XX w. Stare Osieczno.

Binduga (od niemieckiego słowa binden=wiązać), jest to śródleśna polana, dawna składnica drewna, położona nad brzegiem rzeki. Nazwa to obejmuje nie tylko składowisko lądowe, ale także część powierzchni wodnej, przylegającej bezpośrednio do składowiska. Fragment umocnionego drewnianymi legarami zbocza, po którym spuszczano drewno, nazywano stoczyskiem. Zrzucając do wody pnie łączono przy użyciu żerdzi i gwoździ w tzw. tafle, tafle wiązano łańcuchami jedna za drugą w sznur, zwany tratwą. Do sterowania tratwą, załódze były pomocne narzędzia: szrek - kłoda do hamowania, peć (draga) - okuta żerdź do odpychania się od dna.

W 1979 r. odbył się ostatni, zorganizowany spław drewna na Drawie. Obecnie nad Drawą, na odcinku przepływającym przez DPN, znajduje się 12 nieczynnych bindug. Wyróżniają się one odrębną od otoczenia roślinnością, odrębnym od otoczenia składem drzewostanu na stoku. Dzieje się tak w wyniku spontanicznego zarastania dawnych siedlisk bukowych i pojawianie

się na polanach roślinności charakterystycznej dla łąk śródleśnych. Warto zwrócić uwagę na brukowane drogi, które zbudowali w XIX w. niemieccy leśnicy. Ułatwiały one wywóz drewna; na zachód od Drawy, na podłożu gliniastym mamy do czynienia z długimi odcinkami bruków, w piaszczystej, wschodniej części w ten sposób umacniano tylko podjazdy pod wzniesienia.

- **Martwe drzewa w korycie rzeki**

Drzewa, przewrócone w koryto rzeki ze zboczy jej doliny i częściowo swym pniem lub gałęziami przegradzające jej koryto pełnią bardzo ważną funkcję w ekosystemie wodnym. Drzewa te, łamiąc nurt rzeki, sprawiają że koryto różnicuje się pod względem szybkości nurtu i głębokości, powstającą mozaikę mikrosiedlisk zasiedlane przez różne gatunki roślin. Zanurzone w wodzie pnie i konary są ukryciem dla ryb. Niektóre z nich tylko w sąsiedztwie takich przeszkód odbywają tarło. Udowodniono, że gdy przewrócone drzewa usuwa się z nurtu rzeki, różnorodność biologiczna ekosystemu wodnego ekosystemu wodnego spada o 1/3. Ostatnio na niektórych, poprzednio skanalizowanych rzekach Europy, specjalnie ściana się drzewa z brzegów w nurt, by przyspieszyć unaturalnianie się cieków. Chociaż drzewa są czasem utrapieniem kajakarzy, warto je tolerować, by móc cieszyć się bogatą przyrodą rzeki i jej doliny, a przy tym przeżywać prawdziwą przygodę przy spływie.

- **Drawa**

Drawa jest lewobrzeżnym dopływ Noteci, mającym ok. 200 km długości, 3300 km² powierzchni dorzecza. Początek bierze k. Połczyzna Zdroju, uchodzi do Noteci poniżej Krzyża. Nazwa rzeki jest stara i zagadkowa, według językoznawców wywodzi się jeszcze z czasów indoeuropejskiej wspólnoty językowej (od rdzenia dreu - 'spieszyć się, bieć'): identyczną nazwę nosi jeden z większych dopływów Dunaju. Drawą na wysokości Drawna przepływa w ciągu sekundy średnio 10 m³ wody, na wysokości Kamiennej - już 15 m³, a u ujścia do Noteci, w Drawinach - ponad 20 m³. Przeciętna amplituda stanów wody w ciągu roku wynosi ok. 40-50cm. Charakter rzeki jest bardzo zróżnicowany: od leniwych odcinków w szerokiej dolinie (np. Prostynia-Rościn), po fragmenty o dużym spadku, bystrym prądzie i kamienistym dnie - przypominające rzeki podgórskie. Bardzo interesująca przyroda: zróżnicowanie charakteru cieku odzwierciedla się w zróżnicowaniu roślinności wodnej i fauny ryb. Poszczególne odcinki reprezentują krainy pstrąga, lipienia, brzany i leszcza. W rzece żyje blisko 30 gatunków ryb.

Najpospolitsze są jednak na wszystkich odcinkach rzeki: płoć, okoń, kiełb, krąp, kleń, piekielnica i miętus. Do najbardziej interesujących ryb Drawy, choć nielicznie w niej występujących, należą: troć, pstrąg, strzebla potokowa, głowacz białopłetwy i certa. Do niedawna rzeka słyneła

szczególnie z lipieni, dorastających tu do dużych rozmiarów. W latach 1976-1997 odbywały się tu coroczne zawody wędkarskie "Lipień Drawy". Na odcinku poniżej Kamiennej do lat 80-tych odbywały tarło łososie, po wyginięciu tego gatunku podjęto w 1995 r. próbę wsiedlenia go na powrót do Drawy. W rzece żyją także związane z czystymi wodami: krasnorost *Hildenbrandtia rivularis* (czerwony nalot na podwodnych kamieniach), gąbki i mszywioty, na płytkich rozlewiskach podwodne łąki włosieniczników, jeżogłówek i rdestnic. Na odcinku chronionym w granicach parku narodowego można obserwować naturalne procesy kształtujące przyrodę rzeki i jej doliny, np. obrywy i osuwiska na zboczach, kształtowanie koryta rzecznoego pod wpływem drzew przewróconych w nurt.

Czystość wód Drawy pod względem większości parametrów fizykochemicznych mieści się w granicach tzw. I klasy czystości wód. Jednak zawartość fosforanów (wynik niedostatecznego oczyszczenia ścieków komunalnych oraz spływów z rolniczych części zlewni) i stan sanitarny rzeki (zawartość bakterii typu kałowego) nie pozwalają na zakwalifikowanie jej wyżej, niż pogranicze II i III klasy.

Jako szlak żeglugowy rzeka była używana od XIV w. Już w 1662 r. umacniano brzegi, oczyszczano rzekę z pni i pogłębiano ją na dawnych brodach. W 1700 r. wożono rzeką miód z Drawska do Frankfurtu. Żegluga przetrwała aż do II wojny światowej, najdłużej na odcinku Krzyż-Osieczno. Snuto też projekty przedsięwzięć inżynierskich, które miały zmienić Drawę w drogę wodną z prawdziwego zdarzenia. W 1708 r. powstał projekt szlaku żeglugowego Drawa-Rega, istniały też plany połączenia kanałem Drawy z Iną. W 1875 r. planowano gigantyczne przedsięwzięcie budowy drogi wodnej Warta-Odra przez Drawę, Inę i jez. Dąbskie. Od XVIII w. rzeka była wykorzystywana na szeroką skalę jako szlak spławu drewna pozyskiwanego z lasów Puszczy Drawskiej.

Rzeka jest wykorzystana również do celów hydroenergetyki: pod koniec XIX zbudowano karbidownię w Kamiennej, później przerobioną na elektrownię wodną. W 1916 r. powyżej Prostyni (poza Parkiem) powstała druga elektrownia wodna Borowo. W latach 40-tych istniały plany budowy kaskady zakładów hydroenergetycznych (Barnimie, Zatom, Moczele, Mostniki wraz z istniejącą elektrownią Kamienna). Do przedsięwzięcia nie doszło. W 1974 r. utworzono krajobrazowy rezerwat przyrody „Drawa” o pow. 522 ha, obejmujący odcinek doliny od jez. Dubie do elektrowni Kamienna, a w jego ramach 10 obiektów objęto ochroną ścisłą. Rezerwat był modelowym przykładem koegzystencji turystyki wodnej i ochrony przyrody. Po 1990 r. rezerwat wszedł w granice DPN.

- **Szkółka leśna**

Szkółka Leśna Drawieńskiego Parku Narodowego

- oddział: 134 h,
- powierzchnia: 1,60 ha,
- gleby: brunatno-rdzawa,
- główne gatunki: dąb bezszypułkowy (*Quercus petraea*), dąb szypułkowy (*Quercus robur*), buk zwyczajny (*Fagus sylvatica* L.),
- inne gatunki: jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior* L.), grab zwyczajny (*Carpinus betulus* L.), jarząb pospolity (*Sorbus aucuparia*), lipa drobnolistna (*Tilia cordata*), klon zwyczajny (*Acer platanoides*), wiąz polny (*Ulmus minor*),
- gatunki biocenotyczne: głóg (*Crataegus* sp.), trzmielina zwyczajna (*Euonymus europaeus* L.), jałowiec (*Juniperus* sp.), róża (*Rosa* sp.), kruszyna pospolita (*Frangula alnus*), drzewa owocowe.

Rola szkółki leśnej- Głównym zadaniem prowadzenia szkółki leśnej jest produkcja sadzonek różnych gatunków drzew i krzewów wykorzystywanych do odnowień, zalesień, dolesień na terenach leśnych i nieleśnych.

Proces „produkcji” sadzonek trwa średnio 2 lata. Z nasion zebranych z najdorodniejszych drzew wyrastają rośliny, które w szkółce podlegają procesowi aklimatyzacji do panujących warunków przyrodniczych np: klimatycznych i glebowych. Wszystko to po to, aby drzewko poradziło sobie w „dorostym życiu” - w lesie.

Ze względu na pełnioną rolę, szkółki leśne przyczyniają się do zachowania leśnych zasobów genowych, tzw. puli genowej, służących ochronie bioróżnorodności gatunkowej drzew i krzewów.

• **Drawski Matecznik**

Uroczysko Drawski Matecznik jest 2,5 kilometrowym fragmentem doliny Drawy na pn.-zach. od wsi Zatom. Stare, bukowe lasy o charakterze kwaśnych buczyn porastają oba zbocza doliny. Nad rzeką występują wąskie płyty grądów. Runą tworzą: konwalijka dwulistna, borówka czernica, śmiełek pogięty, kopytnik pospolity. Drawa wypłukała tu ze swojego dna liczne niewielkie głazy narzutowe, zalegające dziś na nadwodnej terasie i w nurcie. Ok. 1940 r. projektowano zbudowanie tu tamy, która miała przegrodzić rzekę, w wyniku czego powstałby zbiornik zaporowy sięgający aż po jezioro Dubie. Planowana elektrownia wodna miała wejść w skład tzw. kaskady Drawy. Na szczęście do realizacji projektu nie doszło. W latach 1974-1990 uroczysko było chronione jako 12-hektarowa strefa ochrony ścisłej w rezerwacie krajobrazowym "Drawa", później weszło w skład Drawieńskiego Parku Narodowego.

W uroczysku Drawski Matecznik chroni się procesy fluktuacji i naturalnego funkcjonowania ekosystemów lasów bukowych i grądów, a także procesy geodynamiczne na zboczu Drawy i naturalna dynamika lasów zboczowych.

• **Pomniki przyrody**

Za pomniki przyrody uznaje się według polskiego prawa „ pojedynczy twór przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienie o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno- pamiątkowej i krajobrazowej, odznaczający się indywidualnymi cechami wyróżniającymi je wśród innych twórow”. W praktyce za pomniki uznaje się najczęściej drzewa okazałych rozmiarów, tj. grubsze niż:

- Dąb szypułkowy, wierzba biała, wierzba krucha, lipy, sosna zwyczajna, jodła pospolita, modrzew europejski, świerk pospolity, jesion zwyczajny, buk zwyczajny buk-90 cm średnicy (300 cm obwodu)
 - Klony, wiązy, olchy, brzoza omszona, grab zwyczajny- 60 cm średnicy (200 cm obwodu)
 - Czeremcha pospolita, leszczyna pospolita, szakłak pospolity, głogi- 30 cm średnicy (100 cm obwodu)
 - Jabłoń dzika, czereśnia- 45 cm średnicy (150 cm obwodu)
 - Topola biała, topola czarna- 120 cm średnicy (400 cm obwodu)
- a także drzewa mniejsze, ale np. egzotycznego gatunku , o ciekawych formach, mające wartość historyczno- pamiątkową, grupy drzew, aleje, źródła, głązy narzutowe, stanowiska rzadkich zwierząt lub roślin.

Drzewo przed którym stoisz to klon zwyczajny zwany klonem solarzy. Jest to jeden z najgrubszych klonów w Polsce, ma ponad 520 cm obwodu. Nazwę otrzymał na pamiątkę dawnego szlaku handlowego tzw. szlaku solnego, którym transportowano sól z Kołobrzegu do Wielkopolski.

Data wydruku: 18.05.2026 14:09:24

Adres URL: <http://www.dpn.pl/sciezka-poznawcza-barnimie>